Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 117 (4753)
СУББОТО
ИЮНИИН
16
1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

Хүүгэдэй зунай амаралта жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ гээшэ бүгэдэниитын хэрэг мүн.

Пионерэй лагерьнуудта, хүүгэдэй ясли, байшангуудта ошоһон эдир багашуулые согтой солбоноор, сэнгүү хүхюунээр амаруулая!

Хүүгэдэй зунай амаралта

Бидэнии тойроһон тала дайда, ой хүбшэ ургамал жэмэсээр шэмэглэгдэбэ. Жэлэй эгээл һайхан үе саг газаамнай ерээ. Мүнөө ногоо зүлгэ дээгүүр, ой шугы соогуур поход хэжэ, сэбэр агаарта ябажа амархада хэды шэнээн һайхам, хэды шэнээн сэнгүүб даа. Манай эдир багашуул зунай сагта пионер лагерьнуудтаа, отрядуудтаа сугларжа, сэнгэжэ хүхижэ амардаг заншалтай болоо.

Жэл бүри хэдэн олон мянга миллион хүүгэд манай уужам ехэ Совет орон соо амардаг гээшэ. Советскэ правительство, большевистскэ парти, манай агууехэ багша Сталин болбол эдир багашуулай хүмүүжэл болбосорол, культурна амаралта тухай ходо һанаагаа табижа байдаг. Дайн сэрэгэйшье үедэ хүүгэд лагерьнуудта, хүүгэдэй гэрнүүдтэ амаржа байгаа. Манай советскэ засаг болбол ургажа байһан үеынхинээ эрдэмтэй ухаамсараар, шамбай солбоноор хүмүүжүүлжэ ургэхын тула юугээшье гамнадаггүй байна. Манай сталинска үеын эдир багашуул Эхэ һайхан оронойнгоо үбэр дээрэнь ургажа, хамаг һайханиинь эдлэжэ, хамаг гоёынь үмдэжэ үдэжэ нэмэжэ байха зол жаргалтай байна.

Мүнөө дайсании даража, илалтын туг Берлин дээрэ мандуулһанһаа хойшо һараһаа үлүүтэй боложо байна. Амгалан тайбан хүгжэлтын саг эхилээ. Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үзэгдөөгүй хүндэ хатуу дайн сэрэг болоһоной һүүлээр улад зон, хүүгэд багашуул урданайхиһаа улам олооро амархань.

Мүнөө жэл манай республикын нютагуудаар нёдондонойхиһоо һураггүй олон шэнэ лагерьнууд нээгдэхэнь. Зарим газарнуудта, илангаяа Улан-Удэ, Кяхта болоод Бабушкин город шадарай лагерьнууд нээгдэжэ байна. Энэ зун хамта 11.353 хүүгэд (һургуулиин наһа хүсөөгүй багашуул ба һургуулиин һурагшад) эмхитэйгээр амарха юм. Түбхын түрүүн сэрэгэй албахаагшадай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудай үрэ хүүгэд, түрүү хүдэлмэришэд ба албахаагшадай, мүн үншэн үхибүүд зунай лагерьнуудта ошохо болоно.

Иимэ олон хүүгэдэй культурна амаралта эмхидхэхэ гээшэ хямдахан хэрэг бэшэ. Энэ амаралтые ашатуһатайгаар хэхын тулада ехэхэн оролдолго гаргаха хэрэгтэй.

Хэрбээ үхибүүдээ амаруулха дуратан эльгээнэ бэзэ даа гэжэ һууха болоо һаа юушье бүтэхэгүй, багашуулай урма зориг хухалхаһаа бэшэ юумэ болохогүй байһаниинь мэдээжэ.

Пионерэй лагерь мүнөөдэрһөө нээжэ эхилхэнь. Лагерьнуудые һайса бэлдэжэ, саг соонь нээхэ, тэндэ сугларһан хүүгэдые һайнаар эдеэлүүлхэ, тэдэнэй дунда һонирхолтой наадан зугаа, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри түрүүшын үдэрһөө хойшо эмхидхэхэ, тэдэнэй бэе махабадые, ариг сэбэрые үдэр бүри шалгажа хаража байха гээшэ харюусалгатай зорилго мүн. Эдэ зорилгонуудые дүүргэхэ талаар комсомольско организацинууд ехэхэн ба хүндэтэй үүргэтэй гээшэ. Тиин манай комсомолецууд өөрынгөө сахилга журам харуулжа, энэ үүргэеэ һайнаар дүүргэжэ шадаха бэзэ гэжэ найдая. Лагерьнуудта начальник, пионервожата, военрук, хүмүүжүүлэгшэ болоһон нүхэд эдир багашуулай сэбэр, садхалан, эбтэй эмхитэй, солбон хүхюун байхынь хойноһоо үрдэһэ час бүри оролдожо байхаяа бү мартаг. Лагерьта сугларһан багашуулые һонирхуулха шухала наадан, ном дэбтэр, тэдэнэрэй шунгаха сэнгэхэ газар энэ дары оложо бэлдэхэ хэрэгтэй.

Мүн үхибүүдые һайнаар эдеэллэхэ гээшэ тон шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно. Тэрэнэй хойноһоо эгээл түрүүн худалдаа-наймаанай эмхи зургаанууд оролдохо ёһотой. Эдеэ хоолоор эдэ бүхы лагерьнуудые таһалдуулангүй хангажа байхын тула эдихэ юумэ хэдэн хоног урид бэлдэхэ, гутадаг хоол хүнһэ хадагалдаг газар түхеэрхэ гээшэ зайлашагүй шухала байна. Эдеэ хоолоор алдадгүй хангажа байха хэрэгтэ туһалбариин ажахытай байһан предприятинууд, колхозууд нилээн туһа хүргэхэ болоно. Лагерьнуудта байһан бүхы үхибүүдые һайн шанартай хоол хүнһөөр таһалдалгүй хангажа байха тухай БМАССР-эй Совнаркомой заабарие түрүүшын үдэрһөө хойшо үгэ хүүргүйгөөр дүүргэжэ байха дүүрэн арга бии. Тиигээд байбал лагерай байдалые һайнаар эмхидхэжэ болохо байна.

Мүнөөдэр манай эдир горнист гоё һайхан дохёо үгэбэ. Лагерай хүхюун сэнгүү байдал эхилээ.

Хүүгэд! Хүхигты, сэнгэгты, амарагты!

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Гитлеровскэ Германида эсэргүү Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Эхэ оронойнгоо үмэнэ гайхамшагта ехэ габьяатай байһанайнь ба Эхэ орондоо хизаарлашагүй үнэн сэхэ байха үзэл сурталда советскэ залуушуулые хүмүүжүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэһэнэйнь түлөө Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзые Ленинэй орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль, 1945 оной июниин 14.

Социалистическэ Ажалай Геройнор В. Л. Комаров, А. А. Байков, И. П. Бардин, И. М. Виноградов, Н. Д. Зелинский, Т. Д. Лысенко, И. И. Мещанинов, Л. А. Орбели, М. А. Павлов, Д. Н. Прянишников гэгшэдтэ, мүн СССР-эй Академи наукын академигүүд ба член-корреспондентнүүдтэ орденууд барюулагдаба

Июниин 14-дэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо нүхэр **Н. М. Шверник** болбол СССР-эй Академи наукын томохон бүлэг академигүүд ба член-корреспондентнүүдтэ орденуудые барюулба.

Социалистическэ Ажалай Герой СССР-эй Академи наукын президент академик **В. Л. Комаров** наука ба техникые хүгжөөхэ хэрэгтэ гайхамшагта ехэ габьяатай байһанайнгаа түлөө Ленинэй орден абана.

Академигүүд А. А. Байков, И. П. Бардин, И. М. Виноградов, Н. Д. Зелинский, Т. Д. Лысенко, И. И. Мещанинов, Л. А. Орбели, М. А. Павлов, Д. Н. Прянишников гэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Герой гэһэн нэрэзэргэ олгохо тухай грамотатай хамта Ленинэй орден ба «Хадуур ба Балта» гэһэн алтан медаль барюулагдаба.

Наука ба техникые хүгжөөхэ талаар гайхамшагта ехэ габьяатай байһанайнгаа түлөө академигүүд Н. Н. Аничков, Б. В. Асафьев, Д. С. Белянкин, Н. Г. Бруевич, С. И. Вавилов, Б. А. Введенский, В. А. Веснин, Р. Ю. Виппер, В. П. Волгин, А. Я. Вышинский, И. Э. Грабарь ба СССР-эй Академи наукын бусад эрдэмтэн ба хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй Академи наукын 220 жэлэй ойтой дашарамдуулан орденуудые абабад.

Шагнагдагшадай зүгһөө Социалистическэ Ажалай Герой академик Л. А. Орбели үгэ хэлэбэ.

—Мүнөөдэр,—гэжэ Л. А. Орбели эхилнэ,—бидэндэ мартагдашагүй үдэр. Манай Эхэ ороной правительство болбол советскэ наукада ба тэрэниие түлөөлэгшэ болохо Академи наукада тон ехэ анхарал табидаг байһанаа үшөө дахин харуулба.

Бидэнии орденуудаар ба дээдэ нэрэзэргэнүүдээр шагнаһан ябадал хадаа бидэндэ тус бүридэмнай бэшэ, харин бүхы советскэ наукада ба Академи наукада анхарал табиһанай тэмдэг гэжэ хараха ёһотойбди. Анхаралай эдэ тэмдэгүүд хадаа советскэ наукын тугые улам дээшэнь ургэхэ гэһэн ба советскэ наука хадаа түрүү наука байхын тула, тэрэ наука хадаа манай оронойкультурын хэмжээе улам ехээр ургэхэ ба манай Эхэ оронии дэлхэй дээрэ түрүү һууридагаргахын тула улам ехэ харюусалгые бидэнэй урда табина, бидэнии улам ехээр уялгана гэжэ бидэнэр ойлгохо ёһотойбди.

Энэ зорилгые дүүргэхэбди гэһэн уялга правительствын үмэнэ бидэнэр абанабди,—гэжэ бүгэдэнэй альга ташалган доро Л. А. Орбели үгэеэ дүүргэнэ.

Нүхэр Н. М. Шверник болбол правительствын дээдэ шагнал абаһантай дашарамдуулан гайхамшагта советскэ эрдэмтэдые үнэн зүрхэнһөөн амаршалаад, 220 жэлэй турша соо байхадаа Академи наука ямар үүргэ дүүргэһэн тухайнь бодожо тобшохоноор хэлэбэ.

Эрдэмтэдые шагнаһан ябадал хадаа,—гэжэ Н. М. Шверник хэлэнэ,—Россин агууехэ шэнэдхэн байгуулагша Петр Первын тодхоһон Академи наукын 220 жэлэй һайндэртэй тудаба. Академи наука болбол ородой сэсэмэргэн эрдэмтэдэй ашаар дэлхэй дээрэхи томохон научна центрнүүдэй дунда өөрынгөө хүндэтэ һуурие түргэнөөр эзэлбэ. Европын томо томо эрдэмтэдэй һанаа бодол Петербург тээшэ ходо хандадаг болобо. Академи наука болбол ородой наукые суглуулагша, прогрессивна үг заншалнуудые хадагалагша болобо. Тиин тэрэ Академи хадаа хаанта засагай реакционно политикатай хамта наукын таһаранги байха ябадалые үгы хэһэн Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин һүүлээр лэ үнэхөөрөө үзэгдөөгүйгөөр урган һалбарха ябадалые туйлаа. Наука практика хоёрые зохилдуулан хүгжөөдэг советскэ социалистическэ байгуулалтын ашаар наукын бадаралта бэлоо гээшэ.

Агууехэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда советскэ эрдэмтэдэй хабаадаһан тухай хэлэхэ зуураа нүхэр Шверник иигэжэ мэдүүлбэ:

—Советскэ эрдэмтэд хадаа Эхэ орондоо хизаарлашагүй үнэн сэхэ байха ябадалые харуулба. Тэдэнэр немецко-фашистска эзэмдэгшэдтэй—хүн түрэлтэнэй наука ба культурые боожо алагшадтай хэһэн тэмсэлдэ ороһон байха юм. Тэдэнэр Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронтнууд дээрэ тулалдаһан ба дайсанаа даран сохихо хэрэгтэнь героическа Улаан Армидаа туһалжа, ара талада—институдууд, лабораторинууд, заводууд дээрэ ами наһаяа хайралхагүйгөөр хүдэлмэрилһэн байна.

—Мүнөө—амгалан тайбан сагай хүгжэлтын үедэ,—гэжэ нүхэр Шверник үргэлжэлүүлнэ,—наука ба техникые улам саашадань хүгжөөхэ талаар, немецко-фашистска эзэмдэгшэдэй һандаргаһан арадай ажахые һэргээн бодхоохо ябадалда эрдэмтэд болоод наукын хүнүүдые хабаадуулха талаар шэнэ шэнэ зорилгонууд Академи наукын үмэнэ бүхы бэеэрээ урган бодобо. Наукын агууехэ корифей Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро советскэ эрдэмтэд энэ зорилгоёо дүүргэхэ байха!

Һүүлээнь нүхэр Н. М. Шверник болбол бэе мэндэ ябахыень ба советскэ арадай, тэрэнэй социалистическэ Эхэ ороной интересүүдтэ алба хэжэ байһан наукые улам саашань хүгжөөхэ талаар хүдэлмэри хэхэдээ дүүрэн амжалта оложо ябахыень эрдэмтэдтэ хүсэбэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар“ гэжэ орденууд ба „Эхын медаль“ гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаха гэбэл:

Юһэн хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. МАНЬКОВА Фёкла Васильевнае—Кабанскын аймагай «Селенга» промартелиин хүдэлмэришэн.
2. СЕРГЕЕВА Ефимя Константиновнае—Кабанскын аймагай «Красный Партизан» колхозой колхозница.

Найман хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. Бабий Пелагея Андреевнае—Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. БОЯРКИНА Елена Артамоновнае—Кабанскын аймагай «Селенга» тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
3. КРАВЦОВА Екатерина Акимовнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
4. НОВОЛОДСКАЯ Мария Михайловнае—Кабанскын аймагай Танхой станциин гэрэй эзэн эхэнэр.
5. ПОТЕМКИНА Афимья Мартемьяновнае—Улан-Удэ городой Пригородно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
6. ЦЕРКОВНИКОВА Агафья Ульяновнае—Кабанскын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

Долоон хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 3-ДАХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. АЛЕКСЕЕВА Агафья Тимофеевнае—Улан-Удэ городой Пригородно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. ЕФИМОВА Евгения Ефимовнае—Улан-Удэ городой Пригородно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
3. ЕГОРОВА Надежда Гавриловнае—Кабанскын аймагай Творогово тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
4. КОТОВА Мария Максимовнае—Кабанскын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
5. КОЛОБКОВА Васса Петровнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.
6. ЛИТВИНЦЕВА Анфиса Степановнае—Улан-Удэ городой Пригородно районой Мелькомбинадай хүдэлмэришэн.
7. МАЛЬЦЕВА Матрена Трифоновнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Политотдел» колхозой колхозница.
8. ЧЕРНЫШЕВА Анна Георгиевнае—Прибайкальска аймагай Ильинка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
9. ЧУМАКОВА Мария Ивановнае—Прибайкальска аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

Зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. ГУСЕВА Евдокия Осиповнае—Кабанскын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
2. ЗАРБУЕВА Ханда Натаровнае—Түнхэнэй аймагай «ОСО» колхозой колхозница.
3. СУВОРОВА Вера Андреевнае—Кабанскын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
4. СУВОРОВА Вера Максимовнае—Кабанскын аймагай «Красный Партизан» колхозой колхозница.
5. СОЗОНТОВА Анна Васильевнае—Кабанскын аймагай «Красный партизан» колхозой колхозница.

Табан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. БАРДУЕВА Батма Доржиевнае—Түнхэнэй аймагай «Улан-Торы» колхозой колхозница.
2. МАНДАЛУЕВА Дулма Будаевнае—Түнхэнэй аймагай «ОСО» колхозой колхозница.
3. МАНТУРОВА Иринчин Ламбаевнае—Түнхэнэй аймагай «Улан-Шанай» колхозой колхозница.
4. ОНХОНОВА Тумпа Намжиловнае—Түнхэнэй аймагай «Улан-Шанай» колхозой колхозница.
5. СЕВЕРИНА Лукерья Александровнае—Кабанскын аймагай «1 Краевой съезд Советов» колхозой колхозница.
6. СУВОРОВА Улита Ивановнае—Кабанскын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
7. ШАЛДУШКЕЕВА Серемжа Лопсановнае—Түнхэнэй аймагай «Верховный Совет БМАССР» гэжэ колхозой колхозница.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. ЦЫДЕНОВА.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгые дүүргэгшэ В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан 1945 оной майн 19.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

Иркутска хадын-металлургическа институдай инженер нүхэр Перепелица А. Л. гэгшые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Бурят-Монгол АССР-эй энергетическэ болон түүхэй эдэй ресурснуудые хэрэглэхын талаар гайхамшаг ехэ хүдэлмэри хэһэнэйнь түлөө Иркутска хадын-металлургическа институдай доцент, техническэ наукануудай кандидат инженер нүхэр **Перепелица Александр Лавровичые** Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. ЦЫДЕНОВА.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгые дүүргэгшэ В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан. 1945 оной июниин 8.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

Нүхэр Славнин Г. П. гэгшые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Иркутска хадын-металлургическа институт болон Бурят-Монгол АССР-эй хоорондохи ажаүйлэдбэриин болон научна-техническэ хэлхээ-холбооние бүхэжүүлхэ тушаа гайхамшаг ехэ хүдэлмэри хэһэнэйнь түлөө, Иркутска хадын-металлургическа институдай директорэй орлогшо нүхэр **Славнин Гелий Перфильевичые** БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. ЦЫДЕНОВА.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгые дүүргэгшэ В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан. 1945 оной июниин 8.

СССР-эй Прокуратурада

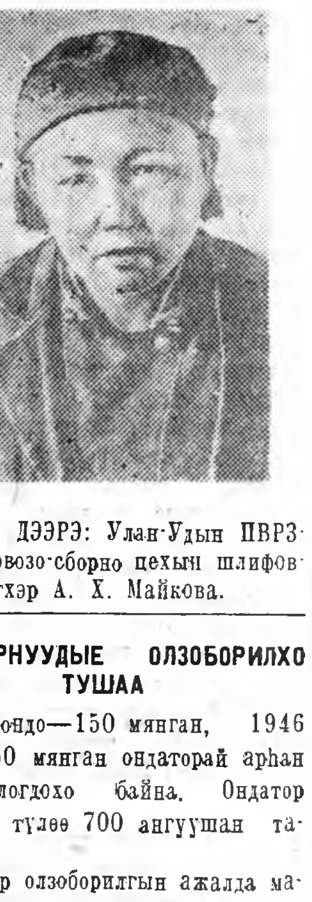
Террористическэ ба диверсионно һүйдхэлнүүдые эмхидхэһэнэй, мүн тэрэшэлэн Польшын газар дээрэ советскэ сэрэгүүдэй ара талада нюуса радиодамжуулгын станцинуудые барижа байһанай түлөө зэмэлэгдэһэн генерал Окулицкий түрүүтэй бүлэг полягүүдай советскэ фронт дээрэ сэрэгэй засагуудаар арестовалагдаһаниинь ТАСС-эй майн 6-ай мэдээсэлһээ мэдээжэ байна.

Энэ хэрэгээр главна сэрэгэй прокуратурын хэһэн мүшхэбэрилгэ мүнөө үедэ дүүрэбэ. Энэ хэрэгээр Окулицкий, Янковский, Бень, Ясюкович ба бусад—хамтадаа 16 хүн сүүдэй харюусалгада орохо болобо.

Тэдэнэрэй хэрэг хадаа хаража үзэгдэхын түлөө СССР-эй Верховно сүүдэй сэрэгэй коллегидэ эльгээгдэбэ.

Ойрын үдэрнүүдтэ энэ хэрэгэй сүүд болохоор багсаагдана.

Манай республикын һонин

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын ПВРЗ-гэй паровозо-сборно цехын шлифовщица нүхэр А. Х. Майкова.

ФРОНТОВИГУУДТА БЭЛЭГҮҮД

Бичурын аймагай ажалшад 1945 ондо манай союзник болохо Америкын Холбоото Штадуудай хүн зонһоо гурбадахяа бэлэгүүдые абаһан байха юм. Бэлэгүүдые суглуулха ябадалые, гитлеровскэ Германитай дайлалдажа байһан ород зондо туһалха американска обществоор эмхидхэгдэһэн байгаа.

Бэлэгүүдэй тоодо элдэб олон үмдэхэ хубсаһанууд бии һэн. Эдэ бэлэгүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсаһан инвалидуудта ба фронт дээрэ наһа бараһан Улаан Армиин сэрэгшэдэй тэртэхиндэ хубаагдан үгтэһэн байна.

«Ленинский путь»

«АЛТАНАЙ ҮДЭР»

Һаяхан «Баргузинзолото» комбинадай приискнүүдтэ «Алтанай үдэр» соносхогдоһон байгаа.

Энэ үдэр Карафтидай ажалшад үдэрэйнгөө нормоһоо гадуур 39 процент алта угааба. Мүн тэрэшэлэн Ципиканда—58 грамм, Маловскада 42 грамм алтан олдоо.

ОНДАТОРНУУДЫЕ ОЛЗОБОРИЛХО ТУШАА

1945 ондо—150 мянган, 1946 ондо—250 мянган ондаторай арһан олзоборилогдохо байна. Ондатор агнахын түлөө 700 ангуушан табигдана.

Ондатор олзоборилгын ажалда материально-техническэ условинуудые бии болгохын түлөө Байкало-Кударын ба Баргажанай аймагуудта 12—12-һоо үсөөн бэшэ тоотой халтар хара үнэгэнэй 1—1 фермэнүүдые, Байкало-Кударада—20-һоо үсөөн бэшэ тоотой үүлтэртэ нохойнуудай питомник эмхидхэхые «Заготживсырьёгой» Бурят-Монголой контородо зүбшөөрэгдэбэ.

226 МЯНГАН ТҮХЭРИГ ҺОМОЛОГДОБО

Улан-Удэ городто ородой драматическа театр эмхидхэхын ба тэрэниие хангажа байхын тула 1945 оной республикын бюджетһээ 226 мянган түхэриг һомологдобо.

ЦИРК НЭЭГДЭБЭ

Июниин 13-да Улан-Удын Гүрэнэй Цирк нээгдэбэ. Республикын габьяата артист Рафаэль Мапукян гэгшын хүтэлбэри доро уран һайханай номернууд табигдаба.

Узбекскэ ССР-эй габьяата артист Т. И. Заставский гэгшэ илангаяа һонирхолтой номернуудые харуулба. Жэшээлхэдэ, энэ артист болбол һургамал гурбан нохойнуудые германска фашизмын толгойлогшод—Гитлер, Геббельс ба Гиммлер болгожо наадана.

ҺАРХЯАГ БОЛОН ЗЭРЛИГ ЖЭМЭС БЭЛЭДХЭХЭ ТУХАЙ

БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет 1945 ондо һархяаг болон зэрлиг жэмэс бэлэдхэхэ түсэбые баталба.

Жэмэс тушааха даалгабаринуудаа үлэмжэ һайнаар дүүргэһэн хүнүүд шагнагдаха юм. Шагнагдаһан мүнгэндэ бараа үгтэхэ байна.

Һархяаг ба зэрлиг жэмсүүдые бэлэдхэхэ ябадалда пионерскэ организацинууд болон һурагшад олоорою хабаадалсахань лабтай.

КОЛХОЗНО МАСТЕРСКОЙ

Ториин аймагай «Улан Нэмто» колхоз гутал оёхо мастерской эмхидхэбэ. Очирой Бато хүбүүн Балжинтаая, Галсанай Цырендари, Чойжит Чагдурова гэгшэд колхозниггуудай гутал хубсаһа оёжо эхилээ.

Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн «1 Мая» гэдэг промартель бүд нэхэхэ 8 станок эмхидхэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Үдэрэйнгөө даалгабари 250 процент дүүргэдэг А. Ф. Свиридова гэгшэ бүд нэхэжэ байна.

ТҮРҮҮ РАЙСОВЕТ

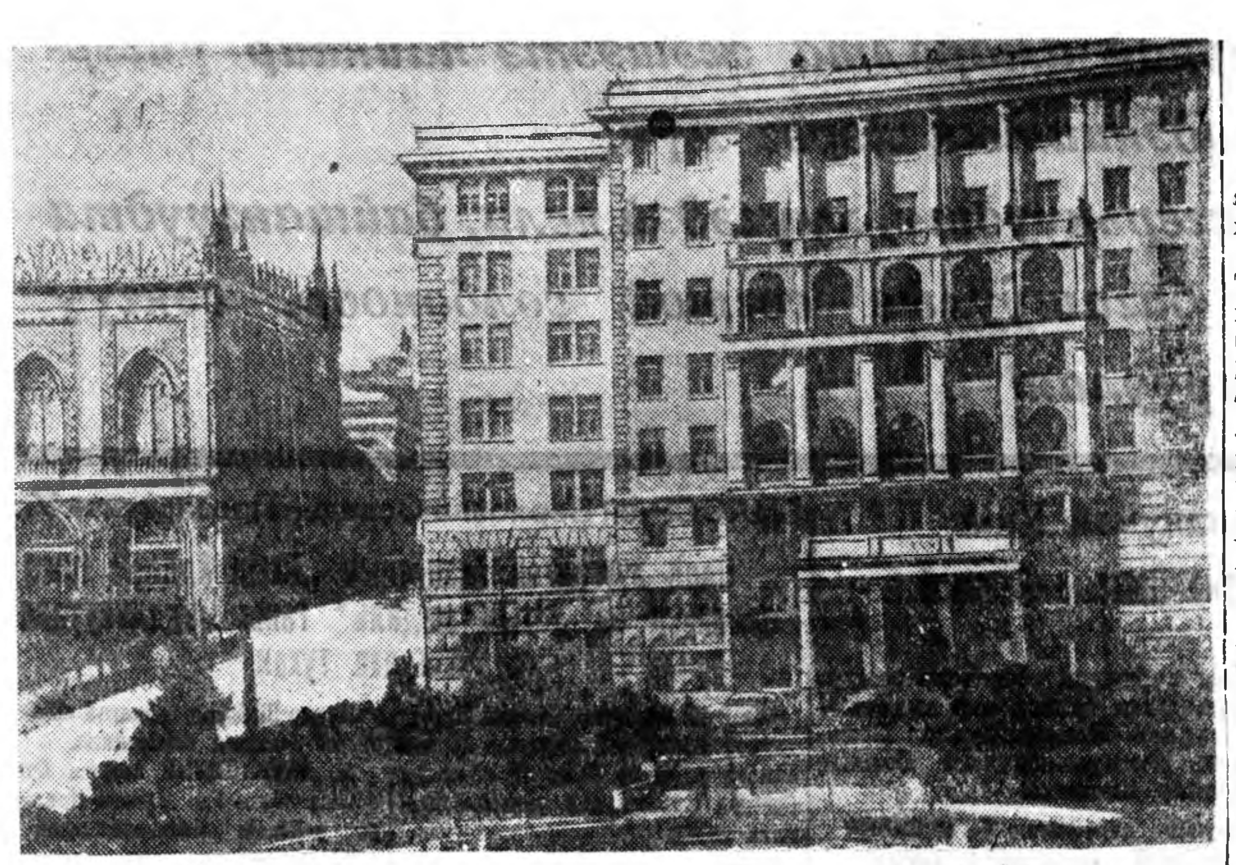
Оборонно хүдэлмэринүүдые эмхидхэхэ талаар Осоавиахимай Железнодорожно райсовет хёордохи жэлээ түрүү һуури эзэлжэ ябана. Энэ оной 1-дэхи кварталай даалгабари эрхим һайнаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө тус райсовет хадаа Осоавиахимай Бурят-Монголой Центральна Соведэй дамжуулгын Улаан туг абаһан юм.

Мүн тэрэшэлэн XI Бүхэсоюзна химическэ мүрысөөндэ 1-дэхи һуури эзэлээ.

Автоматчигууд, миномётчигууд, пулемётчигууд гэхэ мэтын буудалгын кадрнуудай бэлэдхэл һайнаар хэгдээ.

Тус райсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Зайцев болон эдибхитэд Чудак, Длуговский гэгшэд Осоавиахимай дээдэ шагнал болохо «ЗАОР» гэһэн значёгоор шагнагдахань. Энээнһээ гадна 21 хүн Осоавиахимай БМАССР-эй Центральна Соведэй грамотаар шагнагдаһан байха юм.

Д. Колмаков.

Советскэ Союзай городуудаар. Мэнэ һаяхан Баку городто шэнээр баригдаһан хүнүүдэй байха гэр.
В. Еллинскаягай фото (ТАСС-эй фотохроника).

Республикын городууд ба аймагай центрнүүдые сэбэр гоёор түбхинүүлэе!

2. Бабушкин
городые болбосон гоё болгохо

—Бабушкин городой советскэ болон партийна организацинууд, тэндэхи ажалшадай халуун туһаламжатайгаар һүүлэй жэлнүүдтэ, илангаяа городойнтоо алдарта революционерэй нэрэдэ хүртэһэнһөө хойшо тус городые культурно-болбосон болгохо тушаа ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Тэрээнтэй хамта, энэ хэрэгтэ жэлһээ жэл бүри гүрэнэй бюджедээр ехэхэн хэмжээнэй мүнгэн зөөри һомологдожо, городоо гоё һайхан болгоохо хэрэгтэмнай ехэхэн түлхисэ үгэнэ,—гэжэ ВКП(б)-гэй горкомой секретарь нүхэр Дубошин манай корреспондентдэ мэдээсэбэ.

Мүнөө тус городой Комсомольская ба Интернационал гэжэ үйлсэнүүдтэ сэсэглиг ногоон элбэг дэлбэгээр таригданхай. Тэрэнь хашаалагдаа. Энэ үйлсэнүүдээр уһа урадхуулагдаха һубагууд һэльбэн заһабарилагдахаһаа гадна, тэндэ хашаа хүреэнүүд шэнээр бодхоогдожо, гоё һайханаар шэрдэгдэһэн байха юм. 150 дүрбэлжэн метр хэмжээтэй стадионой талмай ашаглалда ороод, шэнэ хашаа хүреэгээр хаагдажа, сэсэрлиг ногоо таригдаба.

Мүн городой кино-театрые тойруулан сэсэглиг ногоон һуулгагдаад, шэнэ хашаа хүреэн баригдаба. Түмэрзамайхидай социалистическэ Байшангые гоё һайхан болгохын тулада капитальна заһабари хэгдэжэ, энэ хүдэлмэриие Бурят-Монгол АССР-эй тогтоһонһоо хойшо 22-дохи ойн үдэртэ бүримүһэн дүүргэхын түлөө ехэхэн хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Үйлсэнүүд болон ажалшадай ажаһуудал гэр байрануудые тойрон үбэл-хабарай үедэ сугларшаһан бог шорой, эльһэ шулууе сэбэрлэн арилгаха хүдэлмэри городой ажалшадай хүсөөр, гүрэнэй зүгһөө нэгэшье мүнгэ гаргашалагдангүй хэгдэбэ. Зарим үйлсэнүүдэй тротуарнууд шэнэлэн һэргээгдээ. Энэ хүдэлмэридэ ажалшадай депутадуудай городской Соведэй депутадууд, сагүргэлжэ хүдэлмэрилдэг комиссиин членүүд ба нютагай эдибхитэн халуун туһаламжа үзүүлхэһөө гадна, өөһэдөө энэ хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсаһан байгаа.

Зарим ажахын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала асуудалые тоодоггүй заншалтай. Жэшээнь, ОРС-ын начальник өөрынгөө коллективэй хүсөөр 60 метр урта хашаа заһабарилха, 30 хэһэг сэсэглиг ногоо тариха байһан аад, мүнөө энэ даалгабаряа дүүргээгүй байһаар. Иимэ обор нобшоор хүдэлмэрилдэг ажахын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ ВКП(б)-гэй горком болбол нэгэнтэ бэшэ заабари үгэһэн байха юм. Тэрэшэлэн Горкомхозой начальник нүхэр Павлов городоо культурно-болбосон болгохо хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаһанайнгаа түлөө партиин горкомой бюро дээрэ выговор абаад,—мүнөө энэ хэрэгтэ эдибхитэйгээр хүдэлмэрилдэг болоо.

Манай городые культурно-болбосон болгохо хэрэгтэ республикын правительство ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. һаяхан, энэ хэрэгтэ зорюулжа 20.000 түхэриг мүнгэ, 25 хайрсаг сонхын шэл, 200 электролампочка, 3 автомашина, 10 телефонно аппарат үгэхэһөө гадна, 7—8 һууритай гостиница нээхэ, 200 киловатт хүсэтэй радиоузел байгуулха, столовонуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа ехэхэн хэмжээнэй мүнгэн зөөри һомологдобо.

«Бидэнэр хадаа өөрынгөө түрэл городые культурно-болбосон болгохо талаар ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэжэ, городойнгоо ажалшадай культурно-болбосоролые дээшэлүүлхэ ёһотойбди»—гэжэ нүхэр Дубошин мэдүүлбэ.

Бабушкин городые культурно-болбосон, сэсэглиг ногоо элбэгтэй город болгохо бүхы арга-боломжо бии. Гэбэшье, энэ арга-боломжоёо тэндэхи советскэ ба ажахын организацинууд бүримүһэн хэрэглэжэ шаданагүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Мүнөө тус город сооха худалдаа наймаануудай хоёр магазин, мүн хамтын столово үшөө обор нобшо, һалан байдалтай зандаа.

Тиимэһээ ажалшадай депутадуудай городской Совет болбол өөрынгөө городые культурно-болбосон болгохо тушаа анхарал оролдолгоёо гаргадаггүй хүтэлбэрилэгшэдтэ хатуу шанга эрилтэ хэжэ, тэдэнэй хүдэлмэриие үдэр бүри шалгажа байха үүргэтэй.

Г. БАДМАЕВ.

МҮРЫСӨӨН

Александр Шваровай бригадын амжалта тухай

Гуша гарамгай наһанай даруу янзын хонгор улаан шарайтай нэгэ хүн набтархан стол дээрэ ехэл һаналтайгаар юумэ бэшэжэ һуупа. Тэрэнэй хурдан гуурһан «дайшалхы хуудаһанай һүүлшын хүсэгые бэшэжэ дүүргэбэ. Дайшалхы хуудаһанайнь нэгэ хүснэг соо «Шваровай бригада хайшан гэжэ амжалта туйлааб» гэһэн тодо эхитэй бэшэг байна. Энэ нүхэрнай Үдэ голдо модо урадхуулжа байһан Хориин леспромхозой участогай мастер коммунист Георгий Васильевич Носеров гээшэ.

—25-дахи жэлээ энэ хүдэлмэридэ ябажа байнаб. Энэ участок һая эмхидхэгдээ. Намайе эндэ сплавконторо өөрынгөө түлөөлэгшэ болгожо табяа юм. Бидэнэрэй зорилгомнай—модые һаадгүй урадхуулха ябадалые хангаха, модонэй золоон болодог тохой булангуудые, таляадханууды хаажа, модые залан урадхуулха ябадалда байна,—гэжэ Георгий Васильевич хөөрөөгөө эхилнэ.

«Петрой бригадынхид хуу хүдэлмэришэ, дуршалтай зонууд. тиихэдэнь эдэ залуухануд байна даа, сагаагаараал булигдаха хадаа»—гэжэ тэрэ һанаба.

—Зай, Александр,—гэжэ Георгий Васильевич Шваровта хандаба,—модо урадхуулгые түргэдхэхэ хэрэгтэй болоо. Ши өөрөөшье мэдэнэ гүбши даа. Мүнөө немецкэ булимтарагшадай хорото муухайгаар үүсхэһэн дайнда һандарһан задарһан фабрика, заводууд, шулуу нүүрһэнэй уурхайнуудһаа эхилээд, хүдөө тосхон, колхозно селонууд хүртэр һэргээн байгуулжа, саашадаа ажана амгалан хүгжэхэ ябадалдамнай ехэл модон хэрэгтэй байна. һанаад үзыш даа, Украиныг, Белоруссиин үргэн газар дээрэ манай ахадуу болохо арад, ши бидэ хоёр шэнги колхознигууд, энэ дайнда ямар ехэ зоболон һандаралда дайрагдаа гээшэб... Бидэнэр эршэмтэй ажалаараа тэдэниие туһалха зэргэтэйбди. Энэ золоон болоошые түргэнөөр эмдэжэ, һаадгүй урадхуулгые хангахын түлөө ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Пётр Коновалов энэ хэрэгтэ бүхы һаналаа табяад, хамаг шадабаряа гаргажа хүдэлмэрилхэдөө үглөөдэр ажалай дүүргэлтые хэдэ шэнээн нэмээхэ байһанаа харуулхамнай гэжэ шиидээ. Шамайе мүрысөөндэ урина. Юу гэжэ һанаһаш?

—Хүсэ мэдүүлэн хүдэлхэбди гэжэ һананаб, мүрысэхэ байнаб,—гэжэ Александр тэрэ бэеэрээ тодо һонор харюу үгэбэ.

Тэрэ үглөөгүүрынь Александр Шваров наранай гараадүй байхада хамагһаа эртэ бодобо. Үглөөнэй наранаар урьдалдан тэмсэжэ Үдэ голой эрье хүрөөд, хоёр бригада өөһэд өөһэдынгөө участогуудые эзэлбэ.

Үдэ гол булингиртажа, ехэл хүнгэ урадхалтайгаар эбхэрэн долгилжо байна. Удабашьгүй тэрэнэй мирааһан урадхалаар бирсагар олон модод зуралзан үнгэрдэг болобо. Хаана тохой булангаар золоон болоожо ябтарһан модод байгаа һэм. тэдэшье задалагдаба. Нэгэ хэдэн саг үнгэрһэн хойно хараашалхада эрьедэ хаягдаһан золоон болоһон модод харагданагүй. Гансал Үдэ гол соо үргэлжэ модон һала урдажа ябаба. Тэрэнэй хоёр эрьеэр багоортой хүнүүд шамбайгаар алхалдана. Ойр зуурай талада Үдэ голой тохой булан ба таляадханууды хааһан надавануд бүтэнэ.

Үглөөдэрынь болобо. Наранай гарахын урдахануур гэгээтэжэ байхада Георгий Васильевич участогайнгаа бүхы коллективэй үсэгэлдэр хэһэн ажалай дүн сонсхобо: Александр Шваровай хүтэлбэрилдэг модо урадхуулгын бригада үдэрэйнгөө даалгабариие 110 процент дүүргээ. Эдэнэр модо урадхуулга дээрэ түрүүшынхеэ ерэһэн байһан, дуршалаөөршье бага, бэеэршье залуухан зонууд. Теэд, хэхэеэ һанаад эмхитэй эбтэйгээр хүдэлмэрилхэдэ энээнһээшье шалтагаалха бэшэ юм байна. Нэгэ хоёр үдэрэй туршада модо урадхуулха хүдэлмэриин бүхы дуршалые шудалаад, түрүү ябажа байһан Петр Коноваловай бригадые илажа гараба. Харагты, атаархагты! Шваровай бригадынхид эдэ булта байна.

Александр Шваров гэнтэ зоной дундаһаа шуумгайгаар бодоод:

—Намда үгэ үгыт,—гэбэ. Бригадынгаа зүгһөө тэрэ ингэжэ тангаригылаба:

—Бидэнэр энээнһээ хойшо үгтэһэн даалгабаряа үдэр бүри 110 процентһээ доошо бэшэ дүүргэжэ ябахабди. Энэ түрүү һууриия алдахагүйбди.

Ерэхэ сагай залуу мастер Александр Шваров ба тэрэнэй бригадын членүүд эрхим һалашад (сплавщик) Анатолий Скворцов, Михаил Овчинников, Леонид Приспешкин гэгшэд энэ участогай стахановецуудай дансада бэшэгдэбэ.

—Үглөө бүри эртэхэн үсэгэлдэр хэһэн ажалай дүн булталайнь урда соносхожо байха гээшэ модо урадхуулагшадые жаяг журамтай ба хэһэн ажалдаа харюусалгатай болгодог. ажалай бүтээсые шадаал һаа дээшэлүүлхэ мэдэрэл тэрээндэ түрүүлдэг байна,—гэжэ Георгий Васильевич хөөрэнэ.

Георгий Васильевич Носеровой участогай модо урадхуулагшадай дунда мүрысөөн улам үргэдэжэ, улам шэнэ хүнүүдые хабаадуулан, тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые дабажа, энэ үбэлдөө бэлэдхэһэн модоёо тушааха газартань түргэн хүргэхэ гэһэн шиидэбэреэр тэдэниие зоригжуулна.

Цэдэн ГАРМАЕВ.
«Б. М. Үнэн» газетын корреспондент.

МТС-үүдэй мүрысөөн
ТРАКТОРНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИ ТУХАЙ БМАССР-эй НАРКОМЗЕМЭЙ МЭДЭЭН

1945 оной июниин 10.

МТС-үүд	Тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	15 хүсэтэй нэгэ тракторай дүүргэлтэ (процентээр)
Саянтын	77,6	191,0
Иволгын	67,4	148,5
Гашейн	53,4	100,1
Сэлэнгын	52,8	116,0
Түнхэнэй	52,5	119,9
Хэжэнгын	51.5	103,3
Хонхолойн	51.5	103,0
Курбын	48,4	105,4
Кабанскын	47.1	102,5
Куйтунскэ	47,0	72,1
Ехэ-Кударын	46,5	94.4
Селендумын	44.9	88,2
Ториин	44,9	66,1
Цыренскэ	44,8	102,3
Бичурын	44,3	98,8
Ново-Брянскэ	44.2	88,3
Окино-Ключевскэ	43.2	82,9
Бага-Куналейн	41,7	87,6
Хориин	41,5	84,1
Үдын	41.3	82,2
Тимлюйскэ	40.0	78,0
Итанцын	39.1	73.9
Эгэтын	39.1	71.5
Сагаан-Уһанай	38.4	75,5
Жиримскэ	37.9	70,5
Цолгын	35.6	69.6
Тарбагатайн	34.5	66.3
Үшөөтэйн	34.0	68.1
Чесанын	33.2	61.2
Баргажанай	29.2	47.0
Ехэ-Куналейн	28.8	59.1
Кяхтын	28 0	56.6
Закаменай	17,3	26,1
Хамта.	44,1	87,7

--о--

„Бурят-Монголой Үнэнэй“ материалаар хэмжээ абтаба

Заиграйн аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дансаранов болбол колхозой һүрэг мал хороожо байһан тухайнь манай газетэдэ статья гараһан байгаа. Тэрэ статья соо дурсагдаһан баримтанууд барандаа зүб гэжэ тодороо. Колхознигуудай хамтын суглаанай шиидхэбэригүйгөөр болон АЗО-гой зүбшөөрэлгүйгөөр үхэр хони алажа хубааһанайнь ба худалдаһанайнь түлөө нүхэр Дансарановта хатуу хэмжээ абтаа. «Хэрбээ саашадаа иимэ хуули буса юумэ хэхэ юм болоо һаань, нүхэр Дансарановта үшөө хатуу хэмжээ абтаха болоно» гэжэ уридшалан һануулһан тухайгаа Заиграйн аймгүйсэдком мэдээсэнэ.

ХИЛЫН СААНА

Нүхэр Громыкын мэдүүлгэ

САН-ФРАНЦИСКО, июниин 12. (ТАСС-ай спецкорр). Сан-Францискода боложо байгаа нэгэдэмэл нацануудай конференци дээрэ байсаһан советскэ делегациин түрүүлэгшэ Громыко июниин 12-то хэблэл газетэнүүдтэ зорюулан тусгаар мэдүүлгэ хэбэ, тэрээн соонь ингэжэ хэлэгдэнэ:

«Мэнэ һаяхан зарим американскэ хэблэл газетэнүүд болон радио болбол аюулгүйе сахиха Советскэ голосовалха гурим тухай июниин 7-до уряалтай дүрбэн державанууд болон Франциин гаргаһан коммюникедэ хабаадаха аад, Юнайтед Пресс агентствын дамжуулһан «советскэ түлөөлэгшын» мэдүүлгэ гэдэгые тунхаглаба. Юнайтед Пресс агентствын тарааһан «мэдүүлгэ» хадаа уряалтай дүрбэн державанууд болон Франциин голосовалха гуримые зүбшэн хэлсэхэ результадта Советскэ Союзай делегаци ямараар хандаһаниие элирхэйлэн харуулха һанаатай. Тэрэ «мэдүүлгэ» «Сан-Франциско кроникл» газетэдэ болон бусад газетэнүүдтэ тунхаглагдаһан ба мүн тэрэшэлэн июниин 9-дэ радиогоор үгэ хэлэхэдэ гүрэнэй секретариин туһалагша господин Маклиш гэгшэ эшэ татажа хэлэһэн байгаа. Советскэ делегаци гээшэ тиимэ мэдүүлгэ хээгүй юм гэжэ мэдүүлхэ хүсэлэнтэй байнаб. Энээнэй дашарамда дурсагдаһан «мэдүүлгэ» гээшэнь һанаанһаа абажа зохёогдоһон хадань, советскэ делегаци тэрэнэй түлөө харюусахагүй байна гэжэ олониитэдэ ойлгуулха шухала».

БОНОМИИН ТУШААЛҺААН ГАРАХА ТУХАЙ ШЭНЭ МЭДҮҮЛГЭ

РИМ, июниин 13. (ТАСС). Римскэ радиогой дамжуулхань хадаа, үнгэрэгшэ пятницада тушаалһаан гарахамни гэжэ гүйлтэ хэһэн аад, нэгэ хэдэн үдэр хойшолуулхаар зүбшөөрһэн министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Иваноэ Бономи гэгшэ тэрэ дурадхалаа дахяад һэргээбэ гэнэ. Үсэгэлдэр үдэшэлэн Италиие зонхилогшотой уулзаад, тэрээндэ правительствынгаа тушаалһаан гараха тухай мэдүүлгые барюулба. Тиихэдэнь Италиие зонхилогшо болбол ямаршье шиидхэбэри гаргахаһаан арсаһан байна. Зүгөөр правительствонь өөрынгөө ажал ябуулгые үргэлжэлүүлһээр.

ГОРИЦИ БОЛОН ТРИЕСТЫН БАЙДАЛ ТУХАЙ

ЛОНДОН, июниин 12. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулһанай ёһоор, Англи, Америка болон Югославиин хоорондо баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор, сэрэгэй Хуули засиргааниие дамжуулан үгэхэ ябадал эбтэй һайнаар хэгдэжэ байна гэнэ. «Американецууд болоод Титогой сэрэгүүдшье бэе-бэедээ илдам зохидоор хандажа байһан хадань, тэндэ арсалдаан гаранагүй».

ГОПКИНС США-ДАА БУСАЖА ЕРЭЭ

ВАШИНГТОН, июниин 12. (ТАСС). Мүнөөдэр Москваһаа Гарри Гопкинс бусажа ерээ. Тэрэ хадаа эндэ ерэһээр удангүй президент Трумэнтэй хөөрэлдэхын тулада Сагаан байшан тээшэ ошобо гэнэ.

НОРВЕЖСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВО ТУШААЛҺААН ГАРАХА ГЭБЭ

ЛОНДОН, июниин 12. (ТАСС). Мүнөөдэр Нюгорсвольдын правительство тушаалһаан гараха тухай гүйлтые норвежскэ король Хоконто барюулба гэжэ Рейтер агентствын корреспондент Ослоһоо дамжуулна. Хуулитаар тунхаглаһан мэдүүлгэнүүдэй үгы байгаашье һаань, шэнэ кабинетэй байгуулагдаха саг хүртэр өөһэдынгөө уялганууды дүүргэһэн зандаа байхыень король правительствода гүйба гэжэ тухайлан хэлэбэ.

Олониитын социалистическэ үмсые нягта наринаар хамгаалха

★

Юстицын советник П. ДОРГЕЕВ,
БМАССР-эй прокуророй эрлогшо.

★ ★

Фашистска Германиие даража, советскэ арад болбол агуухэ социалистическэ туйлалтые хамгаалжа шадаһан ба өөрынгөө алдарта гүрэнэй хүсэн шадалые шэнээр хүгжөөлхэ бүхы шухала нүхэсэлнүүдые бии болгоо.

Европодохи дайнай дүүрэхэдэ, бидэнэр олониитын зөөриие хамгаалха ябадалаа һуладхаха ёһогүйбди. Харин мүнөө амгалан тайбан хүгжэлтын сагай эхилээд байхада «Манай орондо дайн сэрэгэй ушаруулһан шарханууды түргэнөөр эдэгээн заларуулагты, манай советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые үшөө дээшэнь үргэгты» гэһэн нүхэр Сталинай 1945 оной майн 1-эй приказ соо хэлэгдэһэн үгэнүүд бидэндэ үдэр бүриин программа болохо ёһотой. Эсэгэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхын тулада советскэ гүрэнэй экономическа үндэһэ һуури болохо олониитын социалистическэ үмсые нюдэнэйнгөө сэсэгы шэнги сахин хамгаалха ба бэхижүүлхэ шухала болоно.

Империалистическэ ба гражданска дайнай хүндэ хүшэр жэлнүүдтэ агуухэ Ленин болбол ажалай тоо ба эдеэ хоолой зүйлнүүдэй хубаалгада нарин шанга бүридхэл ба хиналта тогтоохые уряалаад, энэ хиналта халаа олониитээр, хаа-хаанагүй, бүхы юумэнүүдтэ хэгдэхэ ёһотой гэжэ хэлээ һэн. Мүн тэрэ үедэ «Агуухэ үүсхэл» гэһэн өөрынгөө сэсэмэргэн хүдэлмэри соо Владимир Ильич Ленин ингэжэ бэшэһэн юм: «Гоё һайхан үгэнүүдые үсөөлжэ, үдэр бүриин юрын хэрэгые, пүүд талхан ба пүүд нүүрһэнэй тухай оролдолгые ехэдхэхэ».

Советскэ хуулиие наринаар сахингүйгөөр, социалистическэ үмсые бүрин бүтэн байлгаха ябадалые хангажа болохогүй. СССР-эй эрхэтэн бүхэн, түрүүшын ээлжээндэ коммунистнууд ба тушаал зэргэтэй хүнүүд социалистическэ хуулиие хэлбэришэгүйгөөр сахиха ёһотой гэжэ нүхэр Сталин эрилтэ хэһэн ба эрижэшье байна. «Хуули гээшэ бүгэдэндэ хабаатай». «Бидэнэр бүгэдөөрөө гүрэнэй зарсанар гээшэбди. Ингэжэ бидэнэрые нүхэр Сталин һургана»—гэжэ XVIII партийна конференци дээрэ нүхэр Маленков хэлээ һэн.

Арадай ажахын ямаршье һалбари дээрэ советскэ хуулиие, парти ба правительствын тогтоолнуудые СССР-эй бүхы гражданинуудай арюун нангинаар дүүргэжэ байһан дээрэһээ арадай зөөриие хамгаалха ябадал дулдыдаха байна. Энэ хадаа манай социалистическэ экономикын саашанхи һалбаралтые, советскэ арадай, тэрээнэй оборонно хүсэ шадалай һайн байха ябадалые, ажалшан түмэнэй амгалан мэндэ байха ба культурын ургалтые сохом хангаха байна.

Манай ороной олонхи ажалшад болбол бүхы бии болгоһон үнэтэ юумэнүүднай зүбөөр ба эзэн ёһоор хэрэглэгдэжэ байһай гэжэ үнэн зүрхэнһөө хүсэжэ, бүхэ арадай арюун нангин социалистическэ үмсые хёрхоор харан хамгаалжа байна.

Өөрынгөө Эхэ орондо советскэ хүнүүдэй хизаарлашагүй үнэн сэхэ ба социалистическэ үмсые сахин хамгаалха тухай тэдэнэй оролдожо байһан ушарые гэршэлһэн тиимэнүүд үльгэр жэшээнүүд олон бии.

«Гражданска уялгаяа мэдэхэгүй, хайхарамжагүй ба оһолназагай хүнүүд тылдэ улам улам үсөөн боложо байна. Гражданска уялгаяа мэдэхэ болоһон эмхитэй ба жалгаршамтай хүнүүд улам олон боложо байна»—гэжэ нүхэр Сталин хэлээ һэн.

Социалистическэ үмсые сахижа хамгаалхын түлөө манай гражданинуудай мэдэрэл ба харюусалгын ургажа байһан ушарые иимэ баримтанууд гэршэлнэ гэбэл: Улан-Удын Мелькомбинадай хүдэлмэришэнэй мэдүүлһэнэй ёһоор, талха тараан ба амһарта мэнһэнүүд ехээр урилтэ боложо байһан ябадал элирүүлэгдэһэн байгаа. Гэмтэ хүнүүдынь харюусалгада хабаадуулагдажа, зохихо хэмжээндэ хүртэһэн юм. Мухаршэбэрэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой членүүдэй мэдүүлһэнэй ёһоор, үрһэнэй таряа зөөхэ үедэ саг үргэлжэ хулгай болоһон байгаа. Тэндэ мүнөө 9 хулгайшан элирүүлэгдэбэ. Эдэнэр хамта дээрээ 950 килограмм орооһо хулууһан байба. Мүрдэлгын органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө саг соонь хэмжээнүүдые абаһан дээрэһээ, орооһоной ехэнхи хубинь гэмтэлһээ бусаагдан абтаа. Арадай зөөриие хулуугшад сүүдтэ үгтэжэ, зохихо хэмжээ абтаба.

Гэбэшье, энээнэй хажуугаар ээзгүйдэлгэ гаргаха ушарнууд, бүридхэлгээ задагайруулһан, үнэтэ юумэнүүдые хангалтагүйгөөр хадагалан байдаг ушар ябадалнууд үшөөл гарадаг байна. «Олониитын үмсые, гүрэнэйшье гү, али кооперативна, колхозноошье үмсые хулгайлуулха, үридүүлхэ иимэнүүд контрреволюционно бузар булай юумэнүүдэй хажуугаар үнгэрэн тараха гээшэ өөрынгөө база болохо олониитын үмсэдэ түшэглэн байһан советскэ байгуулалтые эбдэхэ ябадалда туһалһан ушар болоно»,—гэһэн арадай агуухэ вождь нүхэр Сталинай заабариие зарим хүдэлмэрилэгшэд мартана.

Өөртөө хэнэ бэшэб, харин хамтын хэрэгэй тулада хэнэб тэжэ юумэндэ хамаагүйгөөр хандаад, «мэхэлээгүй һаа, худалдажа шадахагүйш», «мэхэлээгүй һаа ябажашье шадахагүйш» гэдэг наймаашанай бодолые барижа, үнэнтэ дээрээ элдэб янзын хоротой мэхэ-гохо хэдэг зарим хүнүүд манай эндэ үшөөл бии байһаар. Энэ мэтын юумэнүүдые хэдэг хүн өөрынгөө хара аминай туһада арадай зөөриие хулгайлан хэрэглэхэ гэжэ арга хурга бэлэржэ ябаһан хоротондо туһална гээшэ. Манай советскэ хуули гээшэ арад түмэниие амгалан һайнаар байлгаха ба социалистическэ Эсэгэ ороноо һалбаран мандуулха гэһэн гансахан зорилгые табидаг юм гэжэ эдэ иимэ арга хурга бэлэрэгшэд бү мартаг. Үнэншэ шударгуу бэшэ, харин муу мэхэтэй элдэб аргануудаар энэ тэрэ юумэ туйлаха эрхэ хэндэшье үгтөөгүй. Тиимэ хүнүүдые советскэ социалистическэ хуули хатуу шангаар хэһээдэг байна.

Худалдаашан ба ажахын хэдэ-хэдэн организацинуудаар материальна үнэтэ юумэнүүдээ огто сахин хамгаалдаггүй байһан дээрэһээнь гүрэнэй зөөри хулгайлагдан үригдэнэ. Жэшээлхэдэ, Главснаблесын УРС-ын складһаа 16 мэшээг гурил хулуугдаа. Бурмонторгын системын 5-дахи номерой магазинһаа һахюулайнь унтажа байхада рынкын сэнгээр 56 мянга гаран түхэригэй эдеэ хоолой зүйл хулгайлагдаһан баримтанууд бии.

Урдань нэрээ гутаагаагүй, үнэн сэхээр ябаһан, бүхы талаараа шалгагдаһан хүнүүдые олониитын социалистическэ үмсые сахихаар табиха ябадалые хододоо шухала болгодоггүй ушарнууд бии. Тэрээн дээрэһээ зарим һамаюулнууд өөһэдөөшье арадай зөөриие хулуудаг байна.

Социалистическэ үмсые хулгайлдаг гэмтэ ябадалай үндэһые гансахан лэ хэһээлтын хэмжээгээр таһалжа болохо юм гэжэ бодоо һаа эндүүтэй болохо. Хэһээлтын хэмжээнүүдэй хажуугаар гэмтэ ябадалнуудые уридшалан зайлуулха хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэй. Түбхын түрүүндэ, материальна үнэтэ юумэнүүдэй хажууда бүхы талаараа шалгагдаһан хүнүүдые табижа, этигэл найдабаригүй хүнүүдые нэн дары сүлөөлхэ хэрэгтэй. Түүхэй эд болон материальна үнэтэ юумэнүүдэй харууһанай хиналтые шангадхаха, һэрэмжэеэ дээшэлүүлхэ шухала. Бүридхэл ба тоосоое ёһошолон табиха, һаһа саг соонь шалгалта хэхэ хэрэгтэй. Килограмм түүхэй эд, материал, нүүрһэн, горючи, метр бүд бүхэн нарин бүридхэлтэй байха ёһотой.

Дээрэ заагдаһан хэмжээ-ябуулганууды хажуугаар Бурят-Монгол АССР-эй Прокуратурын органуудай зарим хүдэлмэрилэгшэдэй хэһэн һайн үүсхэлгые, илангаяа Городской районой прокурор юстициин младша советник нүхэр Бурякин гэгшын үүсхэлгые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ нүхэр болбол уриалтэ хэхэ ба хулууха ябадалтай тэмсэлые шангадхаха, мүн тэрэшэлэн социалистическэ үмсые сахиха хэрэгые һайжаруулха асуудал тушаа худалдаа-наймаанай ба олониитын эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэдтэй хэдэ-хэдэн зүблөөнүүдые үнгэргэһэн байха юм.

Иимэнүүд зүблөөнүүдые Улан-Удэ городой Заводской ба Пригородно районуудай прокурорнууд үнгэргэбэ.

Гэбэшье, заагдаһан хэмжээ-ябуулганууд хизаарлагдахагүй, харин улам саашань эсэлтэ сусалтагүйгөөр хододоо хүдэлмэри ябуулха зайлашагүй. Прокуратурын, сүүд ба мүрдэлгын органуудай хүдэлмэрилэгшэд хэзээ хэзээнэйхиһээн үлүүгээр үүсхэл гаргажа, гүрэнэй зөөриие сахиха тушаа тэмсэл хэхэ ёһотой. Мүрдэлгын хүдэлмэри илангаяа харюусалгатай юм. Ушарынь халаа мүрдэлгын шанар дээрэһээ хүнэй хуби заяан дулдыдана. Тэрээнһээ гадна, үргэн ажалшадай хабаадалгатайгаар нэмэл сүүд дээрэ үзэгдэһэн хэрэг болбол гэмтэ ябадалнуудые уридшалан болюулхын талаар шухала үүргэнүүдые дүүргэдэг байна.

Социалистическэ хуулиие сахин хамгаалжа байһан хүнүүд болохо советскэ прокуратурын хүдэлмэрилэгшэд болбол олониитын социалистическэ үмсые сахин хамгаалха оролдолгоёо дээшэлүүлхэ, олониитын ба гүрэнэй зөөридэ гамтайгаар хандахые СССР-эй эрхэтэн бүхэнһөө эрижэ байха, тэрээнэйнгээ хажуугаар социалистическэ үмсые элдэб янзаар хулгайлдаг ябадалтай хатуу шанга тэмсэл хэхэ, өөһэдынгөө ябуулгаар гү, али юушье хэлэггүй байжа, арадай зөөриие хулгайлха нүхэсэлнүүдые бии болгодог хүнүүдые заһан заларуулжа, зүб сэхэ мүртэнь оруулха ёһотойбди.

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ. ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; ответ. редактора—7-89, ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89, сельского хозяйства—6-03, писем и переводов—6-03 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.).

Н—00377 Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР, Тираж 5.500.